

SPORT JA SPORTLANE

**Indrek Pertelson,
olümpiamedalivõitja**

Tere päevast, lugupeetud kaasvõitlejad! Põhjusi, miks oleme täna kogunenud siia kultuurikotta, on mitmeid:

et heita pilk tagasi viimasele neljale aastale,
et vaadata kriitiliselt tänast päeva,
et üritada koos planeerida tulevikku.

Olulisim, mida tootsin välja tehtust.

1. Pärast N. Liidu lagunemist oli spordirahva üleüldiseks mureks: milliseks kujunevad iseseisva Eesti tippsportlaste tulemused tulevikus?
Kui 1992 - 1997 olid Eesti tippspordis tulemustelt suhteliselt tagasihoidlikud aastad, siis seda enam vihuti kõvasti tööd teha ja oodati oma aega.
1998 toimus selge murrang. Medaleid hakkas tulema erinevatelt aladelt ja erinevat karva. Pikaajaline investering oli ennast selgelt õigustanud.
1998 - 2002 said Eesti sportlased olümpiamängudel 5 medalit, millest kaks olid kuldmedalid, samuti kümneid MM- ja EM-medaleid.
Kui vaadata medalite arvu ja rahvaarvu suhet, on Eesti maailmas kolme esimese riigi hulgas koos Soome ja Ungariga.
2. Suure hoo sai sisse spordikoolide süsteemi üleüldine reformimine.
Äärmiselt vajalik ja korrastav tegevus, mille tagajärjel on spordihuviliste laste ja harrastajate koguarv kasvanud kiiresti. Süsteem on andnud võimaluse arenguks paljudele uutele aladele ja loonud uusi töökohti noortele treeneritele.
3. Lahenes vastasseis Olümpiakomitee ja Eesti Sportlaste Ühenduse vahel. See oli selgelt negatiivne ja kogu tippspordile ebaseisv kogemus. Tippsportlaste pilgu läbi saab üks süsteem toimida edukalt ainult teineteist väärtustava partnerluse kaudu. Tippsportlaste osa Eesti olümpialiikumises ei ole võimalik alahinnata.

Probleemid, mis on endiselt teravad ega ole lahendust leidnud:

1. Selgelt napib kvaliteetseid spordibaase, spordiplatse ja -rajatisi.
Hädavajalik oleks riiklik ning linnade spordibaaside investeringute kava, mis välistaks kuritarvitused ning suunaks arengut proportsionaalselt.
2. Treenerite/õpetajate koolitus on endiselt murelaps. Klubid vajavad entusiastlikke ja professionaalseid treenerid. Lapsed on esimesed, kes selgelt tajuvad treenerite suhtumist ja ettevalmistust.
3. Vajadus sporti ja sportlase staatust reguleerivate seaduste täiendamiseks ja kaasajastamiseks. Tuleb jälgida seadustest kinnipidamist.
4. Puuuduvad riiklikul tasandil kokkulepitud ja selged prioriteedid Eesti spordis.

Täna siin on rõõm tõdeda, et Olümpiakomitees toimunud muudatused on vähendanud pingeid erinevate osapoolte vahel, üha selgemalt väärtustatakse sportlaste ideid ning panust ühiste eesmärkide täitmisel.

Kui võrrelda väikeriigi sportlast suurriigi sportlasega, näeme suurimat vahet väikeriigi sportlase suuremas iseseisvuses. Väikeriigi sportlane peab tingimustest tulenevalt suutma ise katta paljusid toiminguid oma ettevalmistusprotsessis.

Eesti tippsportlane on minu arvates tippsportlase optimaalne mudel — geneetiliselt visa ja kannatlik, harjunud raskuste ja tagasilöökidega, sirgunud hõredas koduses konkurentsis, kasutab suhteliselt piisavaid ja stabiilseid rahalisi ressursse, omab võimalust harjutada maailmatasemega treenerite treeninggrupis.

Mis peaks muutuma juba lähiajal?

1. 2000. aastal läks kooli üle Eesti 200 000 last vanuses 7 - 19 aastat. 2008. aastal läheb

kooli maksimaalselt 137 000 last. Laste arvu vähenemine 63 000 tuhande võrra on karm reaalsus.

Sellest perspektiivist tulenevalt on ülimalt oluline suhtuda igasse poissi ja tüdrukusse kui tulevaste olümpiavõitjasse.

P. de Coubertin on öelnud: "Sport on ainuke kasvatusdistsipliin. Õppimine koolis on ainult õpetus."

Olen veendunud, et meie tänane vastane on uus globaalne, ohte ning libedaid ahvatlusi täis maailmakultuur, millest me iga päev üha rohkem osa saame. Suurimat muret teeb teadmine, et 15-aastastest noorukitest 40% on proovinud vähemalt korra narkootikume.

Kasvatusprotsessi muutmine ja uuendused võtavad rohkesti aega.

Laste ja noorukite hariduse-kasvatuse kvaliteet peab kompromissitult olema riigi esimesi prioriteete.

2. Tuleb kinni pidada sõlmitud kokkulepetest ja lepingutest. Topeltstandardid, tagatoakokkulepped ja olukorra kohandamine vastavalt mõne suure alaliidu soovi järgi on selgelt lubamatu. Selle mõju on pöördumatult negatiivne.

3. Treenerite staatuse väärtustamine ja nende oluliselt laiem tunnustamine.

On ilmselge, et spordiprotsessi kandev roll on treeneri/õpetaja kanda. Andes tulevastele põlvetele edasi parimaid oskusi, teadmisi ja kogemusi, laovad nad vundamenti tulevikku.

Suhtumine treeneri/õpetaja haridusse ja staatusse riiklike, munitsipaal- ja sporti juhtivate eraõiguslike organisatsioonide poolt peab tõhusalt muutuma. Treeneri/õpetaja seisund ühiskonnas ei ole täna materiaalselt kindlustatud ja üleüldiselt tunnustatud.

Lõpetuseks soovin kõigile jõudu ja jaksu uuteks väljakutseteks ning esitan üleskutse kogu spordirahvale: tegutseda koos nagu üks meeskond — ühise eesmärgi nimel!